

TARKASTUSSUUNNITELMA VUODELLE 2020; rikosasioiden tietosuojalain mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018, rikosasioiden tietosuojalaki) noudattamisen valvonta. Valvontatehtävää toteutetaan osin tarkastustoiminnalla, johon voi liittyä rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän tiloissa paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, kirjallisia tarkastuksia tai esimerkiksi tiettyä toimialaa koskevia selvitysluonteisia tarkastuksia.

Rikosasioiden tietosuojalaki tuli voimaan 1.1.2019. Lain soveltamisalaan kuuluvien toimivaltaisten viranomaisten keskeiset erityislait ovat myös muuttuneet osana rikosasioiden tietosuojadirektiivin (EU) 2016/680 voimaansaattamista. Muutosvaiheissa tarkastustoiminnan merkitys kasvaa.

Tämä suunnitelma kattaa vuodelle 2020 suunnitellut rikosasioiden tietosuojalain mukaisten toimivaltaisten viranomaisten henkilötietojen käsittelyyn liittyvät tarkastukset (tietosuojavaltuutetun asiakaspalveluryhmän 3 toimiala). Suunnitelmassa on huomioitu asiakaspalveluryhmän 3 toimialaan kuuluvien EU-tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset (tällä hetkellä VIS, SIS II, Eurodac, tullitietojärjestelmä ja Europol) näitä koskevien erityissäännösten mukaisesti. Lisäksi voidaan toteuttaa ad hoc tarkastuksia erikseen nouseviin kiireellisiin tarpeisiin vastaamiseksi tai yksittäisen kanteluasian käsittelemiseksi.

Samalla tarkastussuunnitelma toimii Suomen SIS II-evaluoinnin suosituksissa edellytettynä valvontaa koskevana monivuotisena suunnitelmana.

Suunnitelma päivitetään jokaisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

Keskeisiä sovellettavia säännöksiä

Rikosasioiden tietosuojalain 48 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu voi tehdä tarkastuksen rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän tiloissa, jos tarkastus on tarpeen tämän lain noudattamisen valvomiseksi. Edellä mainitun säännöksen 3 momentin mukaan tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Rikosasioiden tietosuojalain 49 §:n mukaan tietosuojavaltuutetulla on oikeus tehtäviensä suorittamiseksi saada pyynnöstä poliisilta virka-apua. Rikosasioiden tietosuojalain 50 §:n 1 ja 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu voi kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita sekä pyytää näiltä lausuntoja. Tietosuojavaltuutettu voi 48 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen yhteydessä käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa. Tietosuojavaltuutettu voi nimetä asiantuntijaksi suostumuksensa tehtävään antaneen henkilön, jolla on tietosuojavaltuutetun tehtävän hoitamisen kannalta merkityksellistä asiantuntemusta.

Edellä mainittuja vastaavat säännökset sisältyvät tietosuojasetukseen (EU) 2016/679 ja tietosuojalakiin (1050/2018).

Hallintolain (434/2003) 39 §:n mukaan viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jota asia välittömästi koskee, jollei ilmoittaminen vaaranna tarkastuksen tarkoituksen toteutumista. Edellä tarkoitettulla asianosaisella on oikeus olla läsnä tarkastuksessa sekä esittää mielipiteensä ja kysymyksiä tarkastukseen liittyvistä seikoista. Tarkastuksen kuluessa asianosaiselle on, mikäli mahdollista, kerrottava tarkastuksen tavoitteista, sen suorittamisesta ja jatkotoimenpiteistä. Tarkastus on suoritettava aiheuttamatta tarkastuksen kohteelle tai sen haltijalle kohtuutonta haittaa. Tarkastajan on viipymättä laadittava tarkastuksesta kirjallinen tarkastuskertomus, josta tulee käydä ilmi tarkastuksen kulku ja tarkastajan tekemät keskeiset havainnot. Tarkastuskertomus on annettava tiedoksi tarkastuksessa läsnäoloon oikeutetulle asianosaiselle.

Tarkastuksilla pyritään yksityiskohtaiseen ja totuudenmukaiseen selvittämiseen ja sen yhteydessä pyritään saamaan esiin sellaisia tosiseikkoja, joiden selvittämiseen hallintoasian tavanomaisessa kirjallisessa menettelyssä ei aina ole mahdollisuuksia (HE 72/2002, Hallituksen esitys eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintokäyttölain muuttamisesta, 39 §:n perustelut).

Tarkastusten toteuttaminen

Tietosuojavaltuutetun toimisto antaa tarkastusilmoituksen hyvissä ajoin etukäteen rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle. Kuitenkin myös ilman ennakoilmoitusta tehtävät tarkastukset ovat erikseen niin päätettäessä mahdollisia. Tarkastusilmoituksessa rajataan tarkastuksen kohde, kuvataan toteuttamistapa ja pyydetään tarvittavat tiedot ja selvitykset etukäteen.

Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka toimitetaan rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle.

Tarkastusten ajankohdat ja tarkastettavat kohteet

2020	Tarkastuksen kohde	Kohdistus
Tammikuu	Poliisihallitus Maahanmuuttovirasto	Uhka-arviointien tekeminen rikosten ennalta ehkäisemiseksi ja paljastamiseksi. (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 7 § ja 8 §). Henkilöstölle annetut tietosuojaa koskevat ohjeet ja laillisuusvalvontasuunnitelman käytännön toteutus.
Helmikuu	Rajavartiolaitos Vaihe 1	Henkilötietojen käsittelyä koskevat ohjeet ja koulutus osana osoitusvelvollisuutta.
Maaliskuu	Rajavartiolaitos Vaihe 2	Henkilötietojen käsittelyä koskevat ohjeet ja koulutus osana osoitusvelvollisuutta.
Huhtikuu	SIS II-järjestelmä	Asetuksen (EY) N:o 1987/2006 Artiklan 24 mukaiset kuulutukset (maahantulokiellot).

	PNR/ matkustajatietoyksikkö Sisäministeriö/EURODAC Asetus (EU) N:o 603/2013) 32 kohta 2)	Kuulutusten lainmukaisuus ja menettelytavat. Matkustajarekisteritietojen arviontikriteerit ja menettelytavat. Rekisterinpitäjän vastuu. Henkilötietojen siirtäminen Eurodacista ja Eurodaciin.
Toukokuu	Suojelupoliisi Ulkoministeriö VIS-Järjestelmä, vaihe 1	Turvallisuusselvityslain (726/2014) mukainen menettely ja käsiteltävät henkilötiedot. Asetuksen (EY) N:o 767/2998 Artiklan 41 mukainen tarkastus.
Kesäkuu	Rikosseuraamusvirasto	Osoitusvelvollisuus ja siihen liittyvä dokumentaatio yhdyskuntaseuraamusrekisterissä.
Heinäkuu		
Elokuu		
Syyskuu	Oikeusrekisterikeskus Tulli	Tietojen luovuttaminen oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä (laki 372/2010). Henkilöstön tietosuojaa koskevat ohjeet ja laillisuusvalvontasuunnitelman käytännön toteutus. Kasvojen tunnistukseen liittyvät järjestelmät, sitä koskevat ohjeet ja koulutukset sekä rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen automaattisessa kasvojentunnistuksessa.
Lokakuu	Suojelupoliisi Ulkoministeriö VIS-Järjestelmä, vaihe 2	Uhka-arvioiden tekeminen (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 48 §). Asetuksen (EY) N:o 767/2998 Artiklan 41 mukainen tarkastus.
Marraskuu	Poliisi Puolustusvoimat	Sisäisen tarkastuksen ja valvonnan menettelytavat ja tulokset koskien henkilötietojen käsittelyä rikosten ennalta ehkäisemiseksi ja paljastamiseksi (Poliisin henkilötietolaki 2 luku 7 § ja 8 §). Sotilastiedusteluun liittyvä henkilötietojen käsittelyyn liittyvä dokumentaatio sekä rekisteröidyn oikeuksien toteutuminen.
Joulukuu		

Vuonna 2021 tehdään Asetuksen (EY) 2018/1862 Artiklan 69 mukainen kattava SIS-järjestelmän tarkastus. Erikseen päätettävien kuulutusluokkien tarkastus suoritetaan vuosittain. Asetuksen (EY) N:o 767/2998 mukaiseen VIS-järjestelmään kohdistetaan vuosittain erikseen päätettäviä valvonta- tai tarkastustehtäviä.

Apulaistietosuojavaltuutettu

Jari Råman

Jakelu

Keskusrikospoliisi
Maahanmuuttovirasto
Oikeusrekisterikeskus
Poliisihallitus
Puolustusvoimat
Rajavartiolaitos
Rikosseuraamusvirasto
Suojelupoliisi
Tulli
Ulkoministeriö